

סרטן השד בנשים בישראל

עדכון נתוני תחלואה ותמותה, אוקטובר 2015

הרישום הלאומי לסרטן, המרכז הלאומי לבקרת מחלות, משרד הבריאות

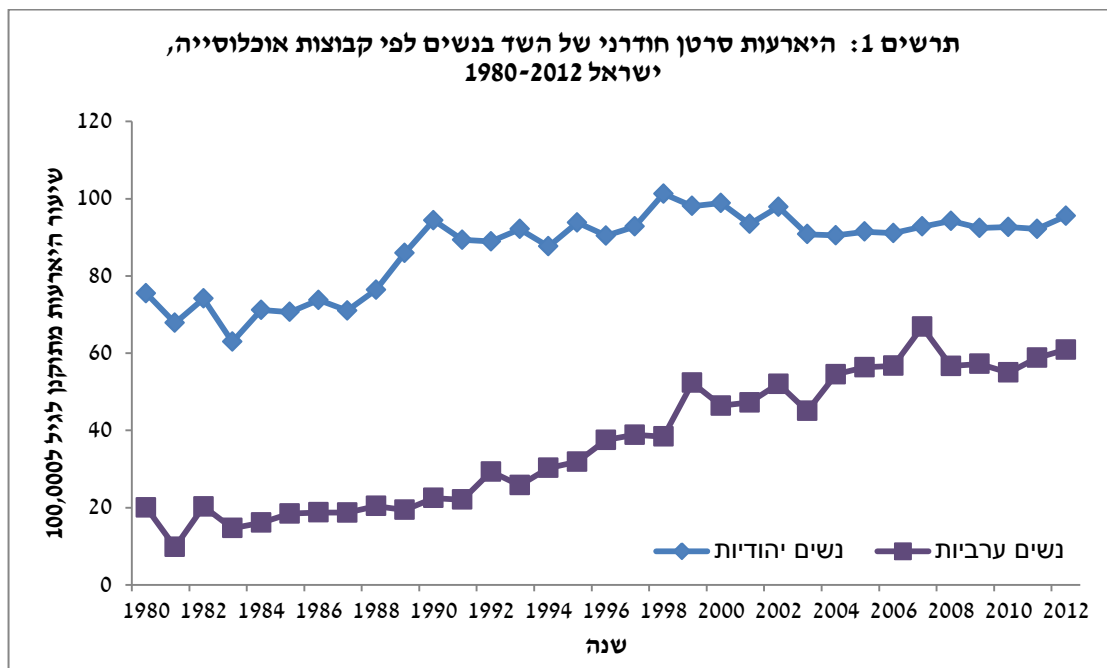
שיעורי ההיארעות של סרטן חודרני (invasive) של השד ומגמות עתידיות

בישראל, כמו בארצות רבות בעולם, סרטן השד הוא הסרטן השכיח ביותר בנשים, בכל קבוצות האוכלוסייה. יש לציין כי סרטן השד יכול להתגלות גם בגברים, אולם עיקר התחלואה היא בנשים (ביחס של כ-100:1) ולכן בעדכון זה נתייחס לתמונת התחלואה בנשים בלבד.

סרטן השד היווה 33% מכלל הגידולים החודרניים בנשים בישראל בשנת 2012. בסה"כ אובחנו בשנה זו 4,396 חולות חדשות עם סרטן חודרני של השד, מהן 3,800 יהודיות (86%), 367 ערביות (8%) ו-229 חולות נוצריות שאינן ערביות וכאלה ללא סיווג דת ("אחרות") (5%). לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ההתפלגות הכללית של קבוצות אוכלוסייה אלה בישראל בשנת 2012 היא 75.2% יהודים, 20.6% ערבים ו-4.2% "אחרים". שיעורי ההיארעות המתוקנים לגיל¹ ל-100,000 של סרטן חודרני של השד מוצגים עבור יהודיות וערביות בלבד, בשל המספר הנמוך של ה"אחרות". בחמש השנים האחרונות, 2008-2012, שיעורי ההיארעות יציבים הן ביהודיות והן בערביות; השיעור ב-2008 היה 94.2 ו-56.7 ביהודיות ובערביות, בהתאמה, וב-2012 היו השיעורים המקבילים 95.5 ו-50.9, בהתאמה.

המגמות העתידיות במהלך 33 השנים 1980-2012 מורות על עלייה בשיעורים בקרב יהודיות בשנות ה-90, עם השקתה של התכנית הלאומית לגילוי מוקדם של סרטן השד על ידי האגודה למלחמה בסרטן ומשרד הבריאות. מאז תחילת שנות ה-2000 ניכרת ירידה והתייצבות בשיעורים. בקרב ערביות נצפית עלייה בשיעורים עד שנת 2007, ומאז ירידה קלה בשיעורים והתייצבות בשנים האחרונות (תרשים 1).

תרשים 1: היארעות סרטן חודרני של השד בנשים, לפי קבוצת אוכלוסייה, ישראל 1980-2012

¹ לפי אוכלוסיית העולם

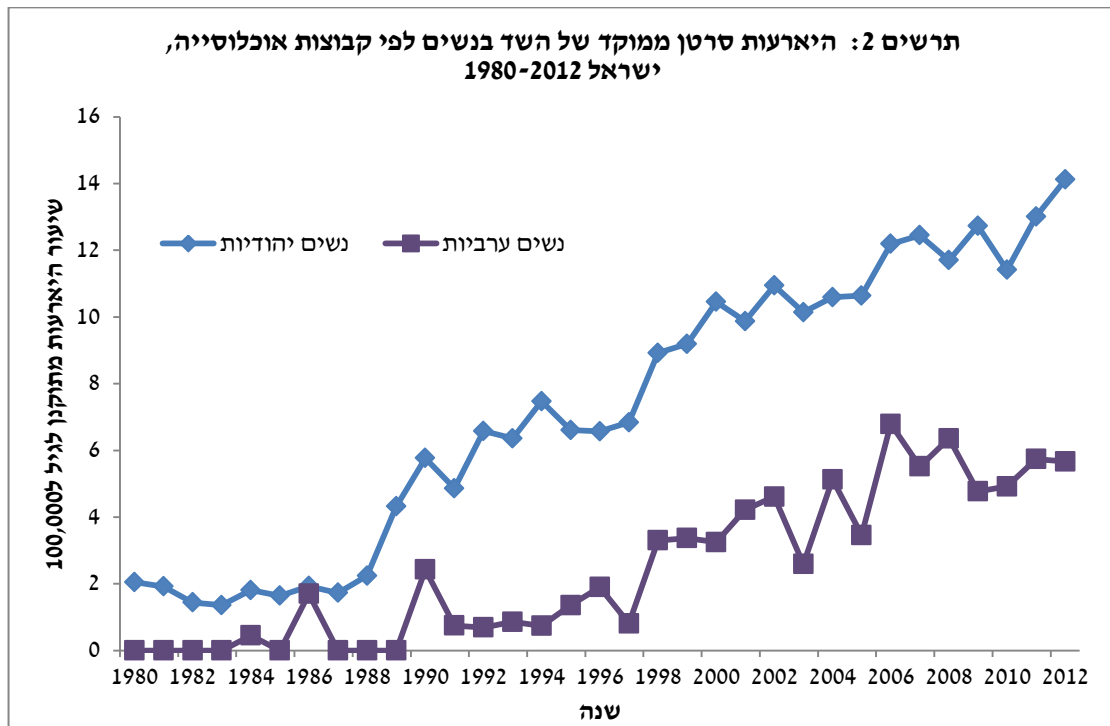
שיעורי ההיארעות של סרטן ממוקד (in situ) של השד ומגמות עתידיות

בשנת 2012 אובחנו 571 חולות חדשות עם סרטן ממוקד של השד, מהן 523 יהודיות (92%), 32 ערביות (6%) ו-16 חולות נוצריות שאינן ערביות וכאלה ללא סיווג דת ("אחרות") (3%). בשנת 2012 היוו גידולים ממוקדים של השד כ-11% מכלל האבחנות של סרטן השד בנשים.

שיעורי ההיארעות המתוקננים לגיל של סרטן שד ממוקד מוצגים עבור יהודיות וערביות בלבד. בחמש השנים האחרונות, 2008-2012, שיעורי ההיארעות נמצאים במגמת עלייה הן ביהודיות והן בערביות, אם כי בשנים האחרונות יש התמתנות בקרב נשים ערביות; השיעור ב-2008 היה 11.7 ו-6.4 ל-100,000 ביהודיות ובערביות, בהתאמה, וב-2012 היו השיעורים המקבילים 14.1 ו-6.7 ל-100,000, בהתאמה.

המגמות העתידיות במהלך 33 השנים 1980-2012 מורות על עלייה בשיעורים בקרב יהודיות, שכולטת יותר בתחילת שנות ה-90, עם השקתה של התכנית הלאומית לגילוי מוקדם של סרטן השד על ידי האגודה למלחמה בסרטן ומשרד הבריאות. גם בקרב ערביות נצפית עלייה בשיעורים לאורך השנים, עם האצה מאמצע שנות ה-90 והתמתנות לאחרונה (תרשים 2).

תרשים 2: היארעות סרטן ממוקד של השד בנשים, לפי קבוצת אוכלוסייה, ישראל 1980-2012

שלב המחלה בעת האבחנה

גילוי מוקדם באמצעות תכניות סריקה (screening) הוכח כמפחית את התמותה מסרטן השד וכמאפשר לשנות את מהלך המחלה. התכנית בישראל הוקמה בתחילת שנות ה-90 על בסיס ראיות מניסויים קליניים וקווים מנחים של גופים מקצועיים, ביוזמת האגודה למלחמה בסרטן ובשיתוף משרד הבריאות. היא מקיפה נשים בנות 50-74 וכוללת בדיקת ממוגרפיה אחת לשנתיים בנשים בסיכון ממוצע למחלה. אחד מהפרמטרים ליעילותה של תכנית כזאת הוא עלייה בשיעור הנשים שמאובחנות בשלב מחלה מוקדם. נתונים לגבי שלב המחלה בעת האבחנה קיימים ברישום הלאומי לסרטן עבור כ-74% מכלל המאובחנות עם המחלה. בקרב החולות עבורן קיים המידע, עלה בשנים האחרונות אחוז הנשים שמאובחנות עם מחלה בשלב מוקדם

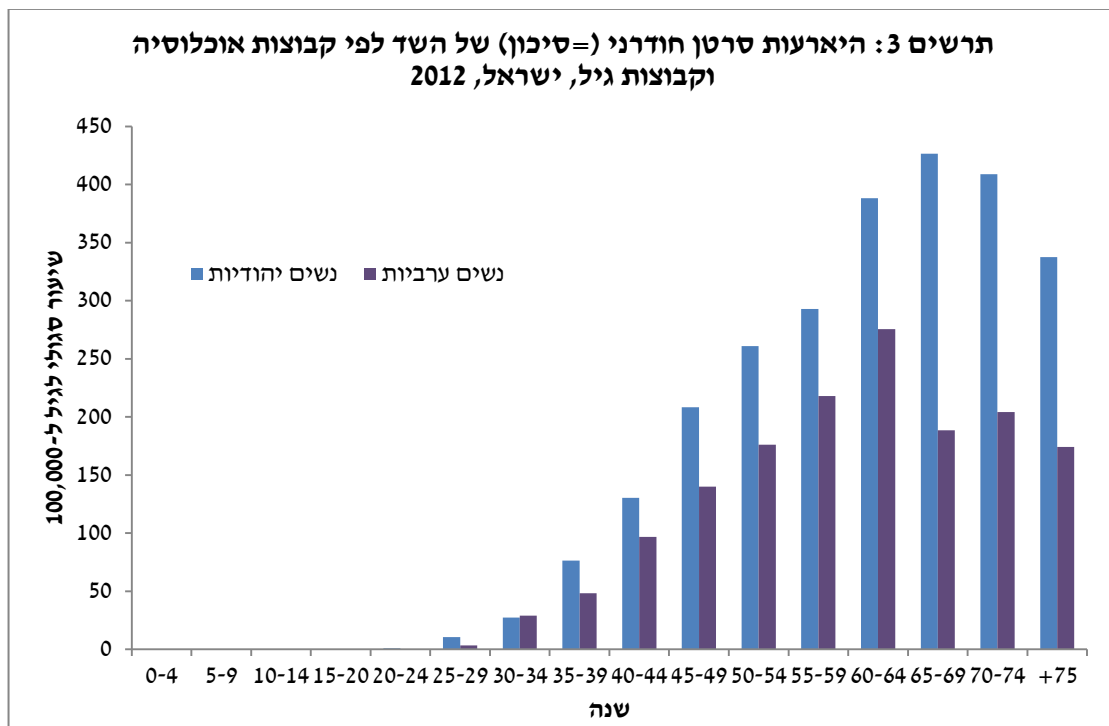
(ממוקד, או עם התפשטות מקומית בלבד): בשנת 2012, 65% מכלל החולות החדשות אובחנו עם מחלה בשלב זה, לעומת 58% מהחולות שאובחנו בשנת 2005. שליש (33%) מהחולות החדשות בשנת 2012 אובחנו עם מחלה מפושטת אזורית (לרקמות סמוכות ו/או לבלוטות הלימפה), לעומת 38% בשנים 2005. שיעור החולות שאובחנו עם מחלה גרורתית ב-2012 נמוך ועומד על 2.6%, לעומת 4.2% בשנת 2005.

שיעורי ההיארעות של סרטן השד לפי גיל

סרטן חודרני של השד

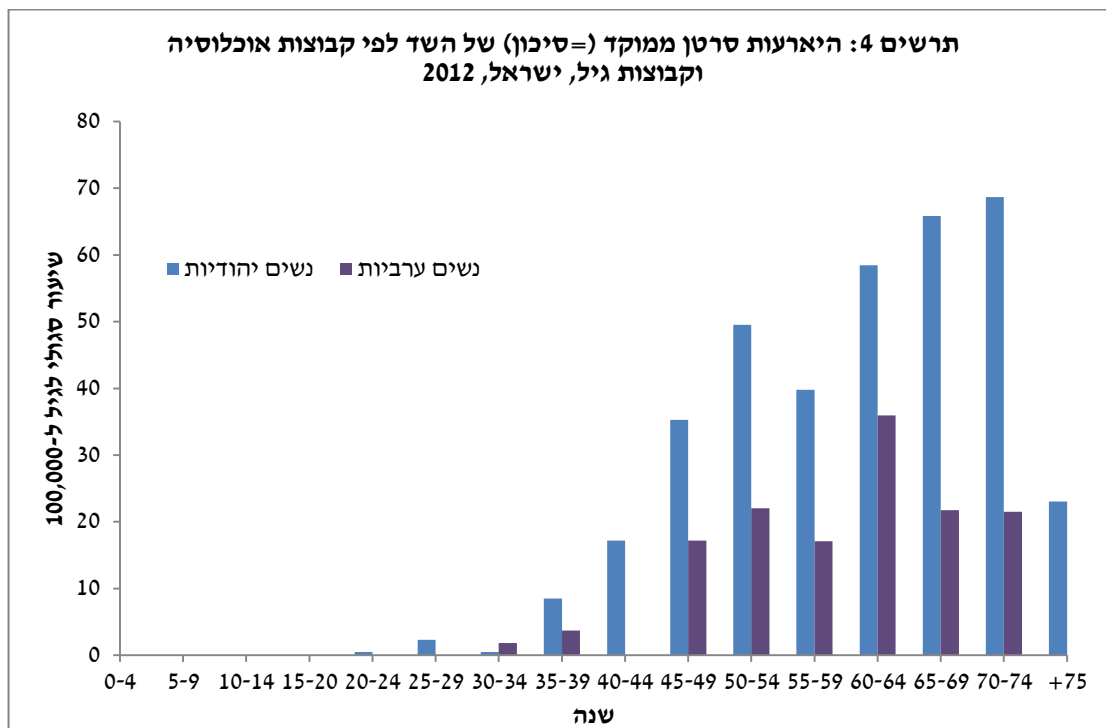
על פי נתוני 2012, עיקר התחלואה בסרטן חודרני של השד הוא בנשים מעל גיל 50; ביהודיות, 79% מהחולות החדשות שאובחנו בשנת 2012 היו מעל גיל 50 ו-40% מהחולות – מעל גיל 65. בערביות, 60% מהחולות החדשות שאובחנו ב-2012 היו מעל גיל 50 ו-19% היו מעל גיל 65. בהשוואה ליהודיות, לערביות סיכון דומה לזה של היהודיות למחלה בקבוצות הגיל הצעירות מאד (עד גיל 34), אבל נמוך יותר משל היהודיות בכל שאר קבוצות הגיל (תרשים 3). הגיל הממוצע והחציוני בעת האבחנה היה 61.8 ו-62.1, בהתאמה, בקרב נשים יהודיות, ו-54.3 ו-52.8, בהתאמה, בקרב נשים ערביות.

תרשים 3: היארעות סרטן חודרני של השד בנשים לפי קבוצות אוכלוסייה וקבוצת גיל, ישראל, 2012

סרטן ממוקד של השד

על פי נתוני 2012, עיקר התחלואה בסרטן ממוקד של השד הוא בנשים מעל גיל 50; ביהודיות, 79% מהחולות החדשות שאובחנו בשנת 2012 היו מעל גיל 50 ו-35% מהחולות – מעל גיל 65. בערביות, 69% מהחולות החדשות שאובחנו ב-2012 היו מעל גיל 50 ו-16% היו מעל גיל 65. בהשוואה ליהודיות, לערביות סיכון דומה לזה של היהודיות למחלה בקבוצות הגיל הצעירות מאד אבל נמוך יותר משל היהודיות בכל שאר קבוצות הגיל (תרשים 4). הגיל הממוצע בעת האבחנה בנשים יהודיות היה 59.8 (גיל חציוני: 60.8). בנשים ערביות היה הגיל הממוצע בעת האבחנה 55.1 (גיל חציוני: 53.5).

שיעורי היארעות של סרטן חודרני של השד לפי מקום הלידה (יהודיות בלבד)

בשנת 2012 ההבדלים בשיעורי היארעות המתוקננים לגיל של סרטן חודרני של השד בין קבוצות המוצא השונות בקרב יהודיות היו קטנים, למעט ביוצאות אפריקה, שהציגו את השיעור הנמוך ביותר. השיעור הגבוה ביותר נצפה בילידות ישראל: 100.9/100,000 ובילידות אירופה-אמריקה: 100.6/100,000, לאחר מכן בילידות אסיה: 94.2/100,000. השיעור הנמוך ביותר היה, כאמור, בילידות אפריקה: 65.5/100,000.

שיעור ההימצאות של סרטן השד (2008-12)

כיום חיות בישראל 21,155 נשים שאובחנו עם סרטן השד בשנים 2008-2012 ושהחלימו או שעדיין מתמודדות עם המחלה, מהן 18,732 נשים שאובחנו עם מחלה חודרנית ו-2,423 נשים שאובחנו עם מחלה ממוקדת.

שיעורי הישרדות מסרטן השד

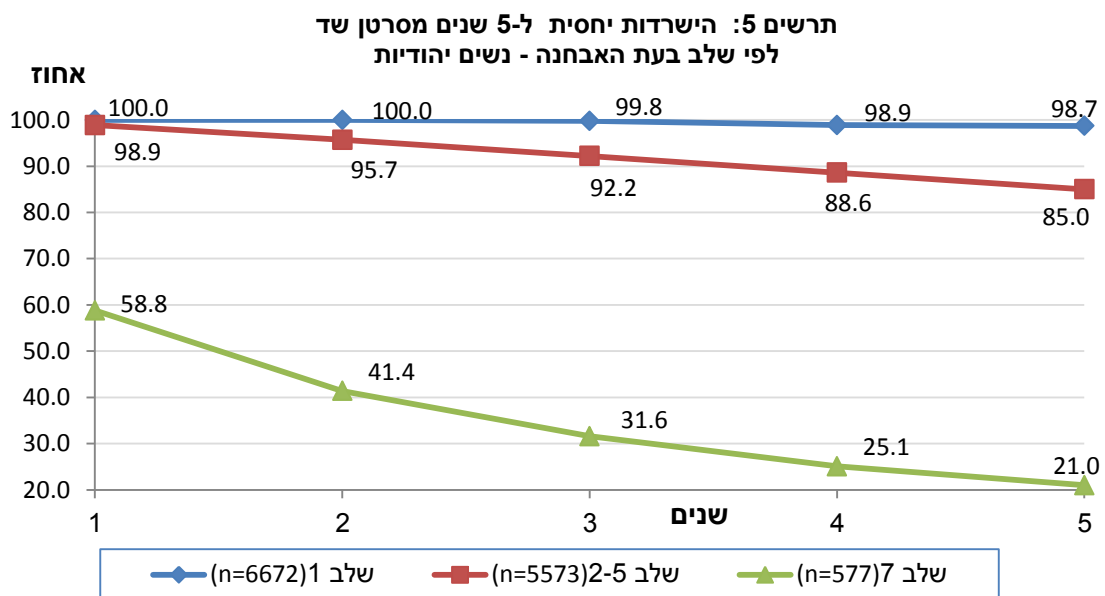
הישרדות היחסית ל-5 שנים מבטאת את הישרדותם של מי שאובחנו עם מחלה מסוימת ביחס להישרדותה של קבוצת האוכלוסייה התואמת להם בגיל, באותה תקופת זמן. הישרדות היחסית מסרטן חודרני של השד ל-5 שנים בקרב נשים יהודיות וערביות שאובחנו בשנים 2001-2006 היא 87.2% ו-78.4%, בהתאמה, וקיימת מגמה עתית של עלייה בשיעור הישרדות היחסי בשתי קבוצות האוכלוסייה. טבלה 1 מתארת את שיעור הישרדות היחסי מסרטן חודרני של השד ל-5 שנים בקרב נשים יהודיות וערביות שאובחנו בשנים 2001-2006, לפי הגיל בעת האבחנה.

טבלה 1: שיעור הישרדות יחסי (%) ל-5 שנים בנשים שאובחנו עם סרטן חודרני של השד בשנים 2001-6, לפי גיל

כלל הנשים	+65	50-64	20-49	
יהודיות	84.8	89.3	87.9	87.2
ערביות	77.0	80.7	77.5	78.4

שיעור ההישרדות מושפע משלב המחלה בעת האבחנה. נשים שמאובחנות עם גידול ממוקד (in situ), שורדות חמש שנים מהאבחנה בשיעור של 100%. עבור נשים שמאובחנות עם גידול חודרני, ההישרדות היא ביחס הפוך לשלב המחלה בעת האבחנה. תרשים 5 מתאר את ההישרדות היחסית לחמש שנים בנשים יהודיות שאובחנו עם המחלה בשנים 2001-6 לפי שלב המחלה בעת האבחנה: שלב 1=גידול חודרני מקומי (שיעור הישרדות קרוב ל-100%); שלבים 2-5=גידול חודרני עם התפשטות אזורית לרקמות סמוכות ו/או לבלוטות לימפה סמוכות (הישרדות של 85%); שלב 7=גידול עם גרורות מרוחקות (הישרדות של 21%).

תרשים 5: הישרדות יחסית (%) לחמש שנים מסרטן חודרני של השד לפי שלב המחלה בעת האבחנה – נשים יהודיות שחלו בשנים 2001-6

שיעורי התמותה מסרטן חודרני של השד ומגמות עתידיות

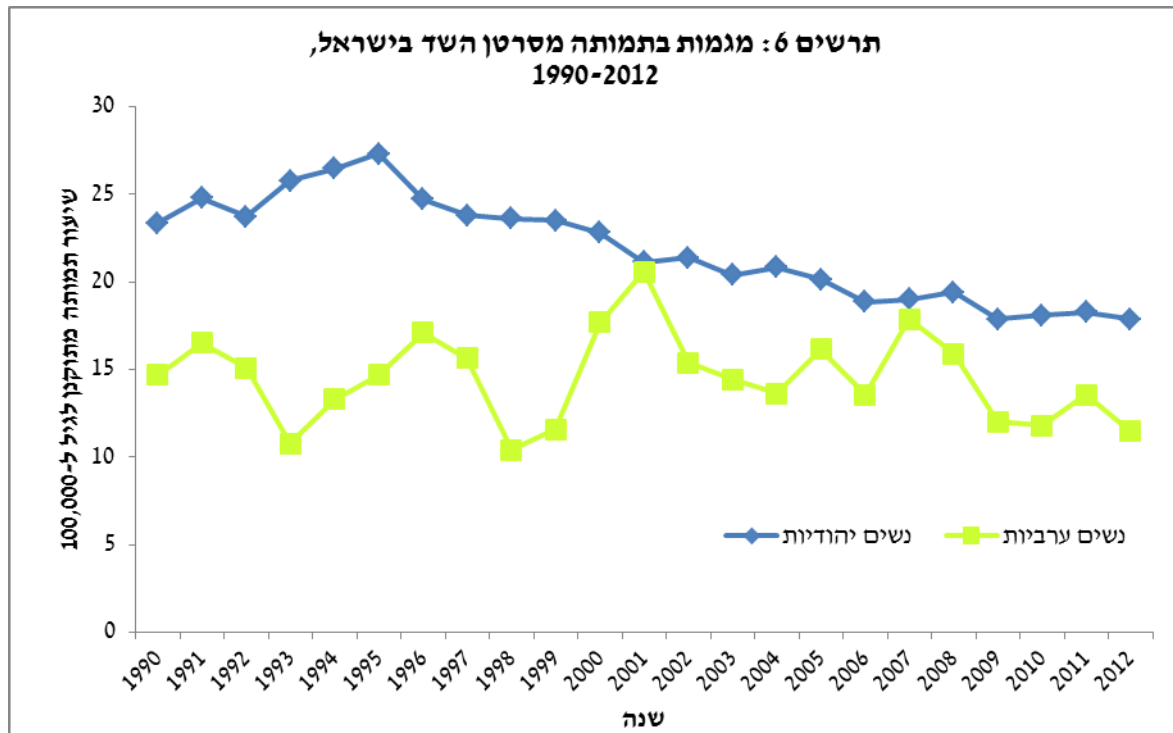
סרטן השד הוא הסרטן הראשון בשכיחותו כגורם תמותה בנשים מכל קבוצות האוכלוסייה בישראל, מה שלא מפתיע, שכן קיים קשר ישיר בין שיעורי ההיארעות לשיעורי התמותה. בשנת 2012 היה סרטן השד אחראי לכחמישית (19.1%) מכלל התמותה מסרטן בקרב נשים יהודיות (19.1%) ונשים ערביות (18.7%), ולכשישית מכלל התמותה מסרטן בקרב נשים "אחרות" (16.3%).

בשנת 2012 בישראל נפטרו מסרטן חודרני של השד 994 נשים, מהן 891 (89.6%) יהודיות, 68 (6.8%) ערביות ו-35 (3.6%) "אחרות".

שיעורי התמותה (מתוקננים לגיל ל-100,000) מסרטן השד בנשים בישראל מוצגים עבור יהודיות וערביות בלבד, בגלל מספרן הקטן של ה"אחרות". בשנת 2012 היה שיעור התמותה מסרטן השד 17.9 ו-11.5 בקרב יהודיות וערביות, בהתאמה. זאת, בהשוואה לשיעור של 23.4 ו-14.7, בהתאמה, בשנת 1990, ושיעור של 21.1 ו-20.6, בהתאמה, בשנת 2001.

המגמות העתידיות במהלך 23 השנים 1990-2012 מורות על ירידה מונוטונית בשיעורי התמותה בקרב יהודיות מאמצע שנות ה-90. בקרב ערביות נצפית עלייה בשיעורים עד שנת 2001 המקבילה לעלייה בהיארעות המחלה,

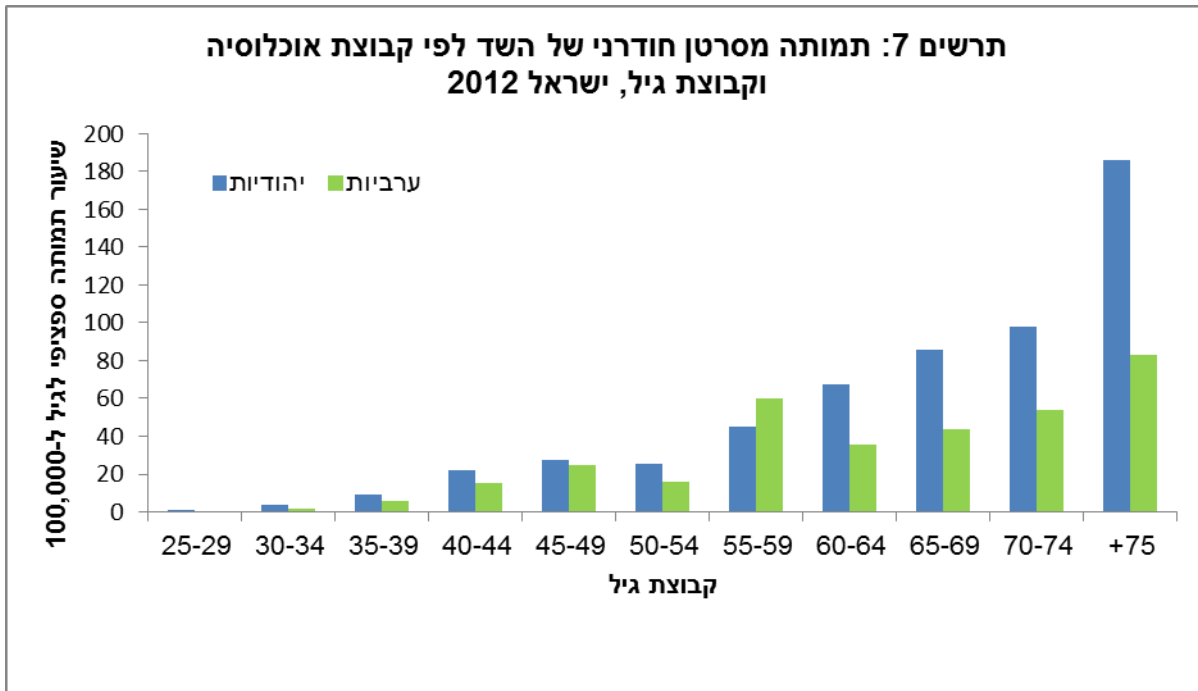
תרשים 6 : מגמות בתמותה מסרטן חודרני של השד בנשים בישראל, 1990-2012

שיעורי תמותה מסרטן חודרני של השד לפי גיל

בשנת 2012 עיקר התמותה מסרטן השד נצפתה בגיל המבוגר : הגיל הממוצע של הנפטרות מהמחלה היה 69.3 והגיל החציוני, 70.0. כ-13.9% מכלל הנפטרות (סה"כ 138 נשים) היו צעירות מגיל 50. בקרב יהודיות, 12.3% מכלל הנפטרות היו צעירות מגיל 50 ו-63.1% היו בנות +65 בעת פטירתן. בקרב ערביות, 31.3% מכלל הנפטרות היו צעירות מגיל 50 ו-32.4% היו בנות +65 בעת פטירתן. נתונים אלה תואמים את התפלגות הגיל בקרב נשים ערביות בישראל.

שיעורי התמותה מסרטן חודרני של השד עולים עם הגיל, וגבוהים יותר ביהודיות בהשוואה לערביות כמעט בכל קבוצות הגיל (תרשים 7). בשנת 2012 שיעור התמותה הנמוך ביותר מסרטן השד נצפה בנשים בנות 30-34 (לפני גיל זה נפטרו רק שתי נשים יהודיות מהמחלה): 3.9 ל-100,000 ביהודיות ו-1.8 ל-100,000 בנשים ערביות. בגיל המבוגר השיעורים גבוהים עשרות מונים, והם בשיאם בקבוצת הגיל +75, הן ביהודיות (186.2 ל-100,000) והן בערביות (83.3 ל-100,000).

◀ השוואה בינלאומית

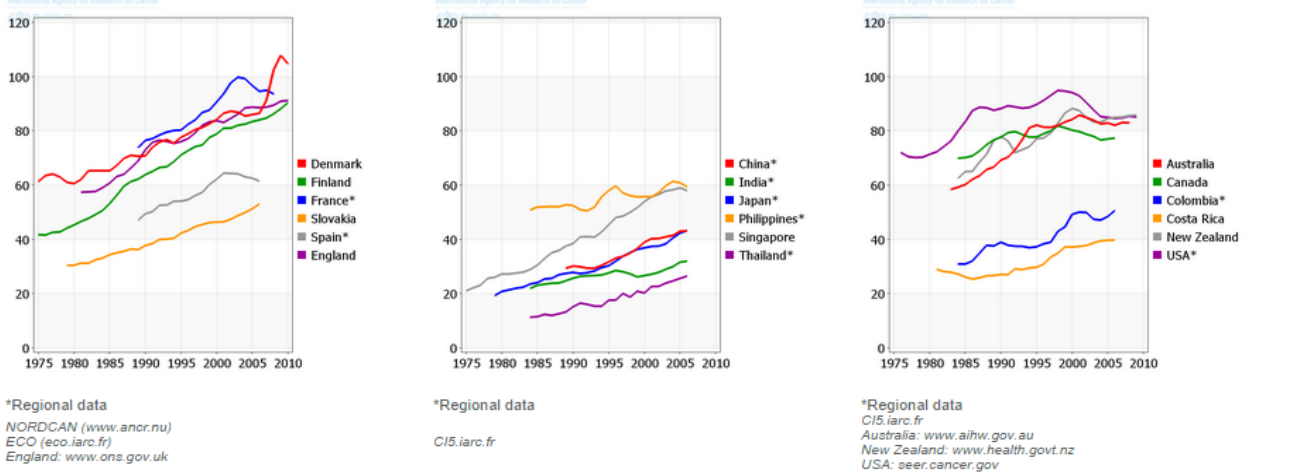
לפי נתוני ה-Globocan משנת 2012, נתונים המבוססים בחלקם על אומדנים אשר מתפרסמים ע"י הסוכנות הבינלאומית לחקר הסרטן (International Agency for Research on Cancer, IARC), שיעורי ההיארעות הגבוהים ביותר בעולם של סרטן השד בנשים נצפו באיי בהאמה, ולאחריהם בבלגיה, דנמרק והולנד. על פי נתונים אלה, ישראל, בדומה לקנדה, ממוקמת מעט מתחת ל-20 המדינות עם שיעורי ההיארעות הגבוהים ביותר של סרטן השד ובין 20 המדינות עם שיעורי התמותה הגבוהים בעולם מסרטן השד בנשים. חשוב להזכיר כי במדינות עם שיעורי היארעות גבוהים נצפים לעיתים קרובות גם שיעורי תמותה גבוהים אשר משקפים את מספר החולות הגבוה.

מגמות העתיות של סרטן חודרני של השד במדינות מתועשות רבות (כמו ארה"ב, קנדה, אוסטרליה, ניו זילנד, צרפת, ספרד) מורות על ירידה בהיארעות החל בתחילת או במחצית העשור הראשון של שנות ה-2000, בדומה למגמה הנצפית בישראל (תרשים 8). באשר לתמותה, כמעט בכל המדינות המתועשות ניכרת ירידה משמעותית בתמותה מהמחלה החל מאמצע שנות ה-90, בדומה למצב בישראל (תרשים 9).

תרשים 8 : מגמות עיתיות בהיארעות סרטן חודרני של השד בנשים במדינות נבחרות (Globocan 2012)

Estimated age-standardised rates (World) per 100,000

Trends in incidence of female breast cancer in selected countries: age-standardised rate (W) per 100,000

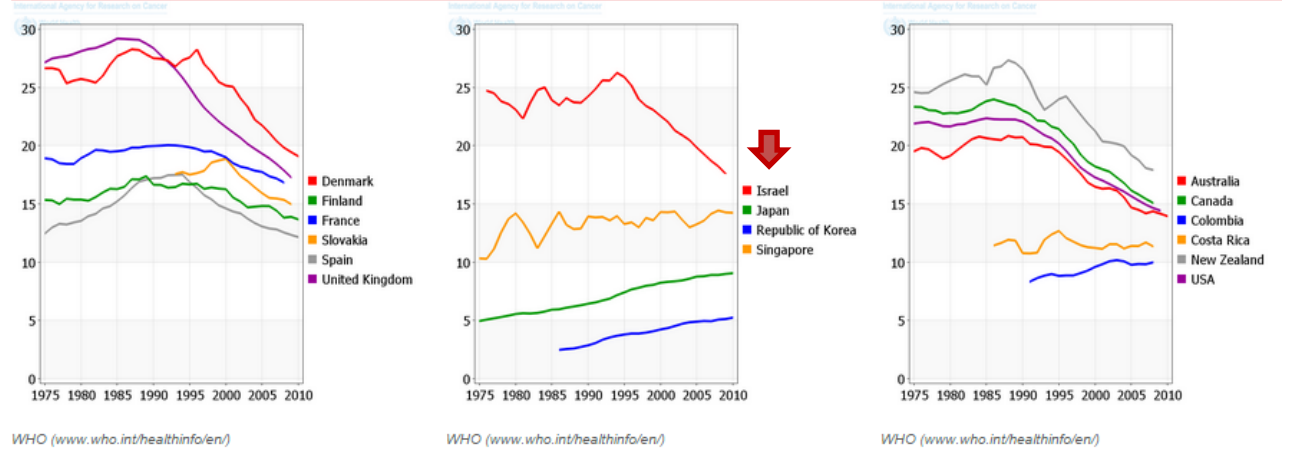

GLOBOCAN 2012 (IARC), Section of Cancer Surveillance (16/9/2014)

תרשים 9 : מגמות עיתיות בתמותה מסרטן חודרני של השד בנשים במדינות נבחרות (Globocan 2012)

Estimated age-standardised rates (World) per 100,000

Trends in mortality from female breast cancer in selected countries: age-standardised rate (W) per 100,000

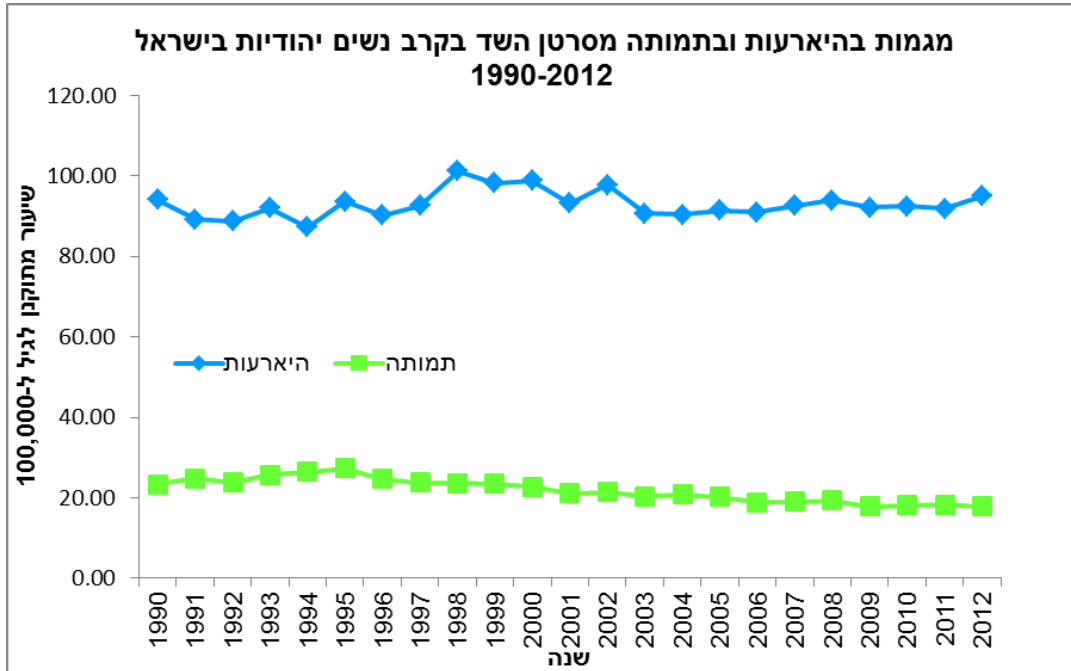

סיכום ◀

- ✓ סרטן השד הוא המחלה הממאירה השכיחה ביותר בנשים בישראל (יהודיות וערביות), אשר אחראית לכשליש ממוקרי הסרטן החדשים בשתי קבוצות האוכלוסייה. בשנת 2012 אובחנו כ- 5,000 חולות חדשות עם גידול בשד: כ- 4,400 עם גידול חודרני וכ-570 עם גידול ממוקד.
- ✓ עיקר התחלואה היא בנשים מעל גיל 50; הסיכון הגבוה ביותר נצפה בנשים בקבוצות הגיל המבוגרות, והוא גבוה יותר ביהודיות בהשוואה לערביות.
- ✓ שיעורי האבחנה של גידול ממוקד עדיין בעלייה ביהודיות. בערביות נצפית התייצבות.
- ✓ סרטן חודרני של השד הוא הגורם השכיח ביותר לתמותה מסרטן בקרב נשים: כחמישית מכלל התמותה מסרטן בנשים יהודיות וערביות. בשנת 2012 נפטרו מהמחלה כ-1,000 נשים בישראל.
- ✓ עיקר התמותה הוא בנשים בקבוצות הגיל המבוגרות.
- ✓ ביהודיות מגמת ההיארעות של סרטן השד יציבה בעשור האחרון ואילו מגמת התמותה נמצאת בירידה מתמשכת בשני העשורים האחרונים (תרשים א' בנספח); בערביות מגמת ההיארעות של סרטן השד הייתה בעלייה עד שנת 2007 ומאז מסתמנת יציבות ומגמת התמותה היא בירידה מאז תחילת שנות ה-2000 (תרשים ב' בנספח).
- ✓ מגמות ההיארעות והתמותה בישראל תואמות את המגמות המקבילות הנצפות במדינות מתועשות אחרות בעולם.

נספח: מגמות בהיארעות ובתמותה של סרטן השד בנשים בישראל

תרשים א: מגמות בהיארעות ותמותה מסרטן השד בנשים יהודיות בישראל, 1990-2012

תרשים ב: מגמות בהיארעות ותמותה מסרטן השד בנשים ערביות בישראל, 1990-2012

